ISSN (print) 2708-7530
Наукові перспективи № 10(64) 2025

УДК 378:37.014.3:005.6(477)(4)

https://doi.org/10.52058/2708-7530-2025-10(64)-1088-1099

**Пипяк Микола Іванович** кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права, Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м. Вінниця, https://orcid.org/0000-0001-9133-6762

**Білоус Ірина Миколаївна** кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри права, Вінницький торговельно-економічний інститут Державного торговельно-економічного університету, м. Вінниця, https://orcid.org/0000-0003-0789-8282

# ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОСВІТИ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

**Анотація.** У статті здійснено комплексний аналіз правового регулювання освітньої сфери України в умовах євроінтеграційних процесів, зокрема у контексті реформування вищої та загальної середньої освіти. Розглянуто основні завдання та принципи державної політики у сфері освіти, визначені законодавством України, зокрема Законом України «Про вищу освіту», Стратегією розвитку вищої освіти на 2022–2032 роки та Концепцією «Нова українська школа». Особливу увагу приділено ключовим аспектам модернізації системи освіти: інтеграції освітніх програм з ринком праці, цифровізації навчальних процесів, підвищенню міжнародної конкурентоспроможності українських закладів освіти, формуванню автономії та самоврядування університетів, а також розвитку академічної мобільності студентів і викладачів.

Досліджено проблеми, які стримують ефективну реалізацію євроінтеграційних реформ, серед яких: невідповідність чинного законодавства сучасним європейським стандартам, фрагментарність нормативно-правової бази, недостатнє врахування економічних, соціальних та військово-політичних чинників, зниження соціального статусу педагогічних, науково-педагогічних працівників та втрата привабливості професії вчителя. Висвітлено потребу у створенні єдиної концептуально узгодженої державної політики щодо інноваційного розвитку освіти та формування сучасної системи управління, що поєднує державні та громадські інститути.

У статті окремо проаналізовано механізми впровадження європейських практик управління освітою: нормативно-правове забезпечення реформ, організаційно-інституційне формування координаційних органів і партнерських

мереж, інформаційно-аналітичну підтримку шляхом розробки навчальних модулів і методичних посібників, а також кадрове забезпечення через підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації управлінських кадрів. Важливим аспектом є підвищення правової компетентності та правової культури здобувачів освіти, що сприяє усвідомленій реалізації права на працю та активній участі у суспільному житті.

Наукова новизна статті полягає у комплексному осмисленні чинного стану освітнього законодавства, виявленні ключових проблем його застосування на практиці, а також у пропозиціях щодо вдосконалення нормативно-правового регулювання для забезпечення сталого розвитку освіти в Україні та інтеграції її у європейський освітній простір. Дослідження підкреслює, що системна модернізація освітньої галузі, включаючи децентралізацію управління та регіоналізацію, створює умови для підвищення якості освіти, зміцнення співпраці держави, освітніх установ і громадськості та формування людини як найвищої цінності суспільства.

**Ключові слова**: освіта, євроінтеграція, правове регулювання, децентралізація, автономія закладів освіти, академічна мобільність, модернізація освіти, правова культура, державна політика у сфері освіти, управління освітою.

**Pypiak Mykola Ivanovich** Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Law, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of the State University of Trade and Economics, Vinnytsia, https://orcid.org/0000-0001-9133-6762

**Bilous Iryna Mykolaivna** Candidate of Legal Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Law, Vinnytsia Institute of Trade and Economics of the State University of Trade and Economics, Vinnytsia, https://orcid.org/0000-0003-0789-8282

## LEGAL REGULATION OF EDUCATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

**Abstract.** The article provides a comprehensive analysis of the legal regulation of the educational sphere of Ukraine in the context of European integration processes, in particular in the context of the reform of higher and general secondary education. The main tasks and principles of state policy in the sphere of education, defined by the legislation of Ukraine, in particular the Law "On Higher Education", the Strategy for the Development of Higher Education for 2022–2032 and the Concept "New Ukrainian School", are considered. Particular attention is paid to key aspects of the modernization of the education system: integration of educational programs with the labor market,

digitalization of educational processes, increasing the international competitiveness of Ukrainian educational institutions, the formation of autonomy and self-government of universities, as well as the development of academic mobility of students and teachers.

The problems that hinder the effective implementation of European integration reforms are investigated, including: inconsistency of current legislation with modern European standards, fragmentation of the regulatory and legal framework, insufficient consideration of economic, social and military-political factors, reduction of the social status of pedagogical, scientific and pedagogical workers and loss of attractiveness of the teaching profession. The need for creating a single conceptually coordinated state policy on the innovative development of education and the formation of a modern management system that combines state and public institutions is highlighted.

The article separately analyzes the mechanisms for implementing European educational management practices: regulatory and legal support for reforms, organizational and institutional formation of coordination bodies and partner networks, information and analytical support through the development of training modules and methodological manuals, as well as personnel provision through training, retraining and advanced training of managerial personnel. An important aspect is the improvement of legal competence and legal culture of education seekers, which contributes to the conscious implementation of the right to work and active participation in public life.

The scientific novelty of the article lies in the comprehensive understanding of the current state of educational legislation, the identification of key problems of its application in practice, as well as in proposals for improving regulatory and legal regulation to ensure the sustainable development of education in Ukraine and its integration into the European educational space. The study emphasizes that the systemic modernization of the educational sector, including decentralization of management and regionalization, creates conditions for improving the quality of education, strengthening cooperation between the state, educational institutions and the public, and the formation of a person as the highest value of society.

**Keywords:** education, European integration, legal regulation, decentralization, autonomy of educational institutions, academic mobility, modernization of education, legal culture, state policy in the field of education, educational management.

**Постановка проблеми.** Сучасна освітня система України перебуває на етапі глибоких трансформацій, викликаних інтеграцією країни у європейський освітній простір, необхідністю адаптації до міжнародних стандартів та вимог ринку праці, а також політичними, соціально-економічними та військово-політичними викликами. Євроінтеграція освіти передбачає впровадження європейських норм та практик у національне законодавство, модернізацію управлінських підходів і створення умов для підвищення якості навчання,

академічної мобільності та конкурентоспроможності випускників. Водночас існуюча система правового регулювання освіти в Україні характеризується значною фрагментарністю, надмірною бюрократизацією та невідповідністю сучасним вимогам, що стримує ефективну реалізацію реформ.

Однією з ключових проблем є невідповідність чинного законодавства європейським стандартам, відсутність єдиної концептуально узгодженої політики у сфері освіти, недостатнє фінансування та низький соціальний статус педагогічних і науково-педагогічних працівників. Це призводить до втрати престижності професії вчителя, обмежує можливості реалізації права на працю для випускників та ускладнює практичне застосування освітніх норм у закладах різних форм власності. Особливо гостро проблема проявляється у сфері освіти дорослих, де відсутність єдиного закону та розпорошеність норм у різних підзаконних актах ускладнюють доступ до якісної освіти.

Крім того, трансформація системи управління освітою залишається недостатньо ефективною: центральні органи управління не завжди забезпечують координацію та контроль, а місцеві громади та заклади освіти часто не мають повноважень і ресурсів для самостійного прийняття рішень. Недостатня інтегрованість державної, громадської та освітньої систем унеможливлює формування державно-громадської моделі управління, яка б поєднувала законодавче регулювання, громадський контроль та інтереси учасників освітнього процесу.

Окремо слід зазначити низький рівень правової компетентності здобувачів освіти, що обмежує їх здатність усвідомлено реалізовувати права та обов'язки, взаємодіяти з державними органами та роботодавцями, а також ефективно застосовувати набуті знання у професійній діяльності. Виникає потреба у введенні правових дисциплін у навчальні плани, розвитку методичного забезпечення, наочних форм правового виховання та формуванні у студентів правосвідомої поведінки.

Отже, проблема полягає у необхідності створення сучасної, цілісної та ефективної системи правового регулювання освіти, здатної забезпечити гармонізацію українського законодавства з європейськими стандартами, модернізоване управління закладами освіти, розвиток правової культури здобувачів та інтеграцію державної, громадської і освітньої систем у процес реформування. Вирішення цих проблем має стратегічне значення для формування конкурентного освітнього простору, підвищення якості життя громадян та сталого розвитку суспільства.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Багато науковців досліджували різні аспекти правового регулювання освіти у контексті євроінтеграції, зокрема В. Астахов, Т. Василюк, О. Войтанович, О. Ганзенко, В. Голосніченко, О. Деменко, Ю. Калиновський, В. Куйбіда, І. Лисоконь, І. Лікарчук, В. Луговий,

Т. Лукіна, П. Надолішний, С. Ніколаєнко, О. Поліщук, В. Супрун, Ю. Шевченко і багато інших. Однак сьогодні зазначена тема залишається недостатньо розкритою з огляду на сучасний етап євроінтеграції.

**Метою статті** є аналіз правового регулювання освітньої сфери України в умовах євроінтеграційних процесів та оцінка відповідності національного законодавства європейським стандартам. Дослідження спрямоване на виявлення ключових проблем модернізації системи освіти, таких як фрагментарність нормативно-правової бази, недостатня правова компетентність здобувачів освіти та низький соціальний статус педагогічних працівників. Особлива увага приділяється механізмам впровадження європейських практик управління освітою, децентралізації та розвитку державно-громадської моделі управління. Досягнення мети дозволить запропонувати шляхи вдосконалення правового забезпечення освіти, підвищення якості навчання та інтеграції України у європейський освітній простір.

**Виклад основного матеріалу**. Сучасна система освіти в Україні перебуває на перетині традиційних підходів і європейських стандартів, що висуває нові вимоги до правового забезпечення освітніх процесів. Глобалізація, інтеграція у європейський освітній простір та зміни на ринку праці потребують від освітньої політики гнучкості, адаптивності та ефективного управління. Правове регулювання визначає не лише організаційні та процедурні аспекти функціонування закладів освіти, а й гарантує реалізацію конституційних прав громадян, підготовку кваліфікованих фахівців і розвиток соціальної відповідальності.

У таких умовах важливим стає узгодження національного законодавства з європейськими нормами та практиками, що забезпечує інтеграцію України в єдиний європейський освітній простір, підвищення якості освіти та конкурентоспроможності випускників. Це обумовлює необхідність детального аналізу чинного законодавства, виявлення його прогалин і вироблення пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання освітніх процесів.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про вищу освіту» [1] одним із головних принципів освітньої політики визначено створення умов для реалізації випускниками закладів вищої освіти права на працю, забезпечення гарантії рівних можливостей щодо вибору місця роботи, виду трудової діяльності на підприємствах, в установах та організаціях усіх форм власності з урахуванням здобутої вищої освіти та відповідно до суспільних потреб.

Євроінтеграція – це процес впровадження європейських норм в українське законодавство. Євроінтеграція як вектор розвитку освіти в Україні може бути успішною лише за умов консолідації політичної, правової та освітньої державних систем, поступового реформування освітньої галузі та постійного підвищення правової культури здобувачів вищої освіти задля їх усвідомленої відповідальності як члена суспільства. [2, с. 858]

Основними завданнями публічного управління освітньою галуззю є реалізація конституційних прав людини на освіту, визначених прав та обов'язків педагогічних, науково-педагогічних працівників, здобувачів освіти, учнів та їхніх батьків на участь в управлінні закладами освіти; демократизація діяльності органів публічної влади управління освітою; задоволення потреб та інтересів учасників освітнього процесу; розвиток погоджувальних механізмів у вирішенні загальних завдань шляхом впровадження системних правових, організаційних, економічних змін. [3, с. 376]

Безперечно, основною проблемою та ключовим завданням реформування національної системи освіти стає зміна засад управління і запровадження механізмів державно-громадської моделі та громадського самоврядування, передача повноважень на місця. Управління освітою повинно бути державно-громадським, адже законодавче забезпечення освітньої діяльності залишатиметься малодійовим без суспільної підтримки. Важливим залишається збалансування обсягів підготовки, зайнятості та попиту в межах кожного регіону на кадри, збереження контингенту здобувачів освіти та педагогічного персоналу [4].

Певна недосконаліть законодавчих та підзаконних нормативно-правових актів, якими регулюються питання різних сфер освіти, неврахування ними змін, що відбуваються в економіці і суспільному житті України, фінансування за залишковим принципом, зниження соціального статусу педагогічних, науково-педагогічних працівників, науковців, втрата привабливості та престижності професії вчителя є факторами, що стримують розв'язання наявних проблем та формування єдиної концептуально узгодженої та науково обґрунтованої державної політики щодо інноваційного розвитку національної освіти. Ключовим шляхом подолання наявних проблем, на наш погляд, є децентралізація усієї системи освіти, регіоналізація та оптимізація управління освітою, що прямо чи опосередковано, допоможе вирішити значну частину наявних проблем щодо ефективної співпраці системи освіти, влади і громади, яка має бути зорієнтована на всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства та реалізацію завдань забезпечення якості життя. [3, с. 377]

Основними механізмами впровадження європейських практик управління є [5], [6], [7], [8]:

1. Нормативно-правове забезпечення. З метою модернізації публічного управління в Україні запропоновано внести зміни до Стратегії реформування державного управління України на 2022-2025 роки, низки інших нормативно-правових актів та розробити Концепцію формування системи цінностей українського суспільства в умовах його трансформації та європеїзації, входження до європейського адміністративного простору.

2. Організаційно-інституційне забезпечення [6]. Модернізація системи публічного управління вимагає формування відповідного організаційно-

інституційного забезпечення, що включає: створення координаційних органів з питань впровадження європейських практик; розвиток партнерства між публічним та приватним секторами; формування мереж обміну досвідом та кращими практиками; залучення міжнародних експертів та консультантів.

3 Інформаційно-аналітичне забезпечення [6]. Розробка змісту та реалізація нового навчального модуля «Європейський досвід цифрового управління для України: інструменти та наслідки» та створення навчально-методичного посібника є важливим елементом інформаційно-аналітичного забезпечення процесу модернізації. Основними напрямами інформаційно-аналітичного забезпечення є проведення досліджень та аналізу європейських практик публічного управління; розробка методичних рекомендацій з впровадження європейських стандартів; формування баз даних кращих практик публічного управління; проведення моніторингу та оцінки процесу модернізації.

4. Кадрове забезпечення [6].

Розвиток навичок молодих управлінців є важливим елементом впровадження європейських практик публічного управління в Україні. А це передбачає розвиток системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації управлінських кадрів; формування програм обміну досвідом з європейськими організаціями; залучення європейських експертів для навчання персоналу та розвиток системи мотивації до впровадження інновацій [9].

Поняття інтегрованість визначається одним із основних пріоритетів Національної молодіжної стратегії до 2030 року, де інтегрованість – це підвищення мобільності, соціальної і культурної інтеграції молоді в суспільне життя України та світу. Нові підходи для розвитку молоді в Україні ґрунтуються на документах Ради Європи та Європейського Союзу та засадах розвитку молодіжної політики Організації Об'єднаних Націй. [2, с. 861]

До основних чинників, які впливають на рівень правової компетентності здобувачів вищої освіти слід віднести: відсутність правових дисциплін або недостатній рівень підготовки з цих дисциплін в закладах загальної середньої освіти; відсутність належного методичного забезпечення та сучасної правознавчої літератури і підручників; відсутність право-виховної роботи з боку педагогічних, науково-педагогічних працівників (наприклад в межах виховної або кураторської години); відсутність наочних форм пропаганди правових знань, зокрема в такому важливому питанні, як правовий захист. До завдань загальної середньої освіти слід віднести початковий рівень формування у дітей морально-правових норм, свідомого ставлення, як до своїх прав і обов’язків, так і до прав оточуючих, формуванню уявлень про правомірну поведінку людини в різних життєвих ситуаціях та обставинах. Наведене дає підстави вважати, що саме в закладі вищої освіти необхідно увести до навчальних планів компоненти з правових знань для застосування у майбутній професійній діяльності фахівців

різних спеціальностей, які стануть у пригоді під час реалізації права на працю, у взаємодії з органами державної влади, установами різних форм власності та інших життєвих ситуаціях. [2, с. 861]

Реформування системи вищої освіти, розпочате з прийняттям Закону України «Про вищу освіту» у 2014 році, набуло нового імпульсу завдяки затвердженню Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки [10]. Цей документ визначає пріоритетні напрями модернізації вищої школи, включаючи інтеграцію з ринком праці, цифровізацію освітніх процесів та підвищення міжнародної конкурентоспроможності українських університетів. Водночас практична реалізація стратегічних цілей ускладнюється воєнним станом та масштабними міграційними процесами, що потребує корекції первинних планів реформування [11].

Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року [12] передбачає кардинальну трансформацію традиційної освітньої моделі через впровадження 12-річного циклу навчання, профільного навчання в старшій школі та нових освітніх стандартів. Однак аналіз перших років імплементації засвідчує, що багато освітніх закладів стикаються із серйозними викликами щодо матеріально-технічного забезпечення та підготовки педагогічних кадрів до роботи за новими методиками. Особливо проблематичним виявилося впровадження інтегрованих курсів та проектної діяльності, що вимагає від учителів принципово нових компетентностей. Що стосується вдосконалення правового регулювання освітньою діяльністю взагалі, слід зазначити наступне. Зовсім очевидно, що незважаючи на не зовсім сприятливе соціально-економічне і, тим більше, військово-політичне середовище для проведення освітніх реформ, освіта має постійно перебувати у сфері першочергових державних інтересів. І насамперед це передбачає створення для зазначеної галузі сучасної та якісної системи її правового регулювання, яка, як виявляється, зараз далека від досконалості. [13, с. 6]

Навіть прийняття в останні десятиліття вказаних вище таких просунутих та вдосконалених законів та підзаконних актів призвели тільки до того, що освітнє законодавство в цілому не тільки істотно не покращилося, а продовжує складатися в воістину величезний масив нормативно-правових актів на всіх рівнях освітньої вертикалі. При цьому багато першочергових проблем залишаються за межами якісної правової регламентації. Так, наприклад, нормативно-правове забезпечення такої найважливішої для держави сфери, як освіта дорослих, продовжує здійснюватися за нормами, розкиданими в різних правових актах, а єдиний закон «Про освіту дорослих» досі не прийнятий Верховною Радою і перебуває на стадії доопрацювання зроблених зауважень та поданих пропозицій[14].

Крім цього, продовжують залишатися невирішеними проблеми, пов'язані з відсутністю кореляції чинних освітніх норм з нормами цивільного законодавства, причому окремі гостро необхідні пропозиції щодо корекції нормативно-правових актів часто вступають у суперечність не лише з цивільно-правовими, а й з іншими нормами, що регулюють бюджетну, податкову та інші сфери діяльності. В результаті це призводить до неможливості реалізації на практиці не тільки закріплених законодавчо прав та інтересів суб'єктів освітньої діяльності, а й вносять певну сум'ятицю у правозастосовчу діяльність. В цих умовах у приватних освітніх структур ситуація ускладнюється ще й тим, що переважна більшість норм освітнього законодавства закріплюють суттєві преференції для державних освітніх установ. І це при тому, що вже давно очевидним став факт, що всі навчальні заклади повинні мати статус державних (за відповідного проходження ними контрольних процедур –ліцензування, атестації, акредитації освітніх програм тощо), а ознакою поділу може бути лише спосіб їх фінансування. [13, с. 6]

Отже, модернізація системи освіти в Україні, з урахуванням євроінтеграційних процесів, потребує комплексного підходу, що поєднує правове, організаційне, інформаційно-аналітичне та кадрове забезпечення. Водночас успішність реформ залежить від здатності державних органів, закладів освіти та громадськості координовано реалізовувати модернізаційні заходи, адаптуючи європейський досвід до національних умов. Важливо забезпечити баланс між централізованим управлінням і децентралізацією, створити умови для підвищення правової культури здобувачів освіти та формування у них практичних навичок застосування правових знань. Лише системна інтеграція цих компонентів дозволить створити ефективну, сучасну та стійку освітню систему, здатну відповідати вимогам суспільства, ринку праці та міжнародних стандартів.

**Висновки**. Аналіз правового регулювання освітньої сфери України в умовах євроінтеграційних процесів свідчить про те, що державна система освіти перебуває на етапі глибокої трансформації. Основними досягненнями в цій сфері є прийняття Закону України «Про вищу освіту», затвердження Стратегії розвитку вищої освіти на 2022–2032 роки та концепції реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа». Ці документи визначають принципи інтеграції освіти з ринком праці, цифровізації навчальних процесів, підвищення міжнародної конкурентоспроможності українських університетів та впровадження сучасних стандартів у навчання. Водночас дослідження засвідчує наявність численних проблем, що стримують ефективну реалізацію реформ. Серед них – фрагментарність та надмірна розгалуженість нормативно-правової бази, невідповідність чинних норм економічним, соціальним та правовим реаліям, недостатнє фінансування, низький соціальний статус педагогічних та науково-педагогічних працівників, обмежена інституційна спроможність

закладів освіти та недостатня правова компетентність здобувачів освіти. Особливо гостро ці проблеми проявляються у сфері освіти дорослих та приватних освітніх установ, де відсутність єдиного законодавчого регулювання ускладнює доступ до якісної освіти і практичну реалізацію освітніх прав.

Дослідження підкреслює, що ефективна модернізація освіти можлива лише за умови комплексного підходу, який передбачає поєднання нормативно-правового, організаційно-інституційного, інформаційно-аналітичного та кадрового забезпечення. Важливими елементами цього процесу є розвиток державно-громадської моделі управління, децентралізація та регіоналізація освітнього процесу, створення умов для підвищення правової культури студентів і формування у них практичних навичок застосування правових знань у професійній діяльності.

Особлива увага приділяється впровадженню європейських стандартів управління освітою, розвитку академічної мобільності студентів і викладачів, цифровізації навчального процесу та формуванню сучасної системи оцінки ефективності освітніх програм. Успішна інтеграція цих елементів сприятиме підвищенню якості освіти, розвитку конкурентоспроможності випускників, ефективній взаємодії закладів освіти, держави та громадськості, а також створенню системи освіти, здатної швидко адаптуватися до змін у суспільстві та економіці. З огляду на виявлені проблеми та існуючі тенденції, подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на удосконалення нормативно-правового регулювання, розробку методичних і навчальних матеріалів для підвищення правової компетентності здобувачів освіти, а також на вивчення міжнародного досвіду і його адаптацію до українських умов. Це дозволить створити цілісну, сучасну та ефективну систему освіти, що відповідає вимогам європейської інтеграції, потребам ринку праці та завданням сталого розвитку суспільства.

***Література:***

1. Закон України «Про вищу освіту» : прийнятий 01.07.2014 р. № 1556-VII. Голос України. 2014. № 148 (5898). С. 10-12.

2. Василюк Т., Поліщук О., Лисоконь І. Формування правової компетентності здобувачів вищої освіти в умовах євроінтеграції. Вісник науки та освіти. Київ, 2025. №2 (32). С. 854-866.

3. Супрун В. Публічне управління освітньою галуззю України у контексті євроінтеграції. Вісник післядипмної освіти: збірник наукови праць. Серія "Соціальні та поведінкові науки; Управління та адміністрування". 2025. Вип. 32(61). С. 364-388.

4. Н. І. Клокар, Г. Г. Науменко, Л. В. Гунько, «Освіта в ОТГ: нові підходи до управління в умовах децентралізації влади», Рідна школа. 2017. № 11/12. С. 27–31.

5. Н. Т. Гончарук, Л. В. Прудиус, Модернізація державної служби у контексті зміни парадигми публічного управління. Київ, Україна : НАДУ, 2020.

6. Б. Данилишин, «Якими мають бути стратегічні напрями відбудови національної економіки», Економічна правда, 2025. URL: https://is.gd/mPjT4M.

7. Кабінет Міністрів України. (2021, Лип. 21). Розпорядження № 831-р «Деякі питання реформування державного управління України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text.

8. Ю. О. Мельков, Демократична детермінанта розвитку суспільства: цінність, культура, практика, на Всеукр. наук.-практ. конф. Київ: ДЗВО «Ун-т менедж. освіти», 2022. С. 145-147.

9. Реформування освіти в Україні: державно-управлінський аспект / Н. Г. Протасова, В. І. Луговий, Ю. О. Молчанова та ін.; Н. Г. Протасова, Ред. Київ Львів, Україна : НАДУ, 2012.

10. Кабінет Міністрів України. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, Розпорядження від 23 лютого 2022 р. № 286-р.

11..Закон України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 р., № 1556-VII. https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18.

12. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Розпорядження від 14 грудня 2016 р. № 988-р. https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf.

13. Астахов В., Шевченко І. Зміни в законодавстві про освіту України: проблеми та перспективи розвитку. Соціальний розвиток: економіко-правові проблеми. 2025, № 7-8. С. 1-8.

14. Про прийняття за основу проекту Закону України про освіту дорослих: Постанова Верховної Ради України від 12 січня 2023 р. № 2874-IX. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2874-IX#Text.

***References:***

1. Verkhovna Rada Ukrainy. (2014). Zakon Ukrainy “Pro vyshchu osvitu” : pryiniatyi 1 lypnia 2014 roku, № 1556-VII [Law of Ukraine “On Higher Education” from July 1, 2014, No. 1556-VII]. Holos Ukrainy, 148(5898), 10–12. [in Ukrainian].

2. Vasyliuk, T., Polishchuk, O., & Lysokon, I. (2025). Formuvannia pravovoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh yevrointehratsii [Formation of legal competence of higher education seekers in the context of European integration]. Visnyk nauky ta osvity, 2(32), 854–866. [in Ukrainian].

3. Suprun, V. (2025). Publichne upravlinnia osvitnoiu haluzziu Ukrainy u konteksti yevrointehratsii [Public administration of the educational sector of Ukraine in the context of European integration]. Visnyk pisliadyplomnoi osvity: Zbirnyk naukovykh prats. Seriia “Sotsialni ta povedinkovi nauky; Upravlinnia ta administruvannia”, 32(61), 364–388. [in Ukrainian].

4. Klokar, N. I., Naumenko, H. H., & Hunko, L. V. (2017). Osvita v OTH: novi pidkhody do upravlinnia v umovakh detsentralizatsii vlady [Education in amalgamated territorial communities: new approaches to management under conditions of decentralization]. Ridna shkola, 11–12, 27–31. [in Ukrainian].

5. Honcharuk, N. T., & Prudyus, L. V. (2020). Modernizatsiia derzhavnoi sluzhby u konteksti zminy paradyhmy publichnoho upravlinnia [Modernization of civil service in the context of changing the paradigm of public administration]. Kyiv: NADU. [in Ukrainian].

6. Danylyshyn, B. (2025). Yakymy maiut buty stratehichni napriamy vidbudovy natsionalnoi ekonomiky [What should be the strategic directions for rebuilding the national economy]. Ekonomichna pravda. Retrieved from https://is.gd/mPjT4M [in Ukrainian].

7. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2021, July 21). Rozporiadzhennia № 831-r “Deiaki pytannia reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy” [Order No. 831-r “Some issues of reforming public administration of Ukraine”]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-%D1%80#Text [in Ukrainian].

8. Melkov, Yu. O. (2022). Demokratychna determinanta rozvytku suspilstva: tsinnist, kultura, praktyka [Democratic determinant of social development: value, culture, practice]. In Proceedings of the All-Ukrainian Scientific and Practical Conference (pp. 145–147). Kyiv: DZVO "University of Management Education". [in Ukrainian].

9. Protasova, N. H. (Ed.), Luhovyi, V. I., & Molchanova, Yu. O., et al. (2012). Reformuvannia osvity v Ukraini: derzhavno-upravlinskyi aspekt [Reforming education in Ukraine: public administration aspect]. Kyiv–Lviv: NADU. [in Ukrainian].

10. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2022, February 23). Stratehiia rozvytku vyshchoi osvity v Ukraini na 2022–2032 roky: Rozporiadzhennia № 286-r [Strategy for the development of higher education in Ukraine for 2022–2032: Order No. 286-r]. [in Ukrainian].

11. Verkhovna Rada Ukrainy. (2014). Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu" vid 1 lypnia 2014 r. № 1556-VII [Law of Ukraine "On Higher Education" of July 1, 2014, No. 1556-VII]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/go/1556-18 [in Ukrainian].

12. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2016, December 14). Kontseptsiia realizatsii derzhavnoi polityky u sferi reformuvannia zahalnoi serednoi osvity "Nova ukrainska shkola" na period do 2029 roku: Rozporiadzhennia № 988-r [Concept for implementation of state policy in reforming general secondary education "New Ukrainian School" until 2029: Order No. 988-r]. Retrieved from https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf [in Ukrainian].

13.Astakhov, V., & Shevchenko, I. (2025). Zminy v zakonodavstvi pro osvitu Ukrainy: problemy ta perspektyvy rozvytku [Changes in the legislation on education of Ukraine: problems and prospects of development]. Sotsialnyi rozvytok: ekonomiko-pravovi problemy, 7–8, 1–8. [in Ukrainian].

14. Verkhovna Rada Ukrainy. (2023, January 12). Postanova № 2874-IX "Pro pryiniattia za osnovu proektu Zakonu Ukrainy pro osvitu doroslykh" [Resolution No. 2874-IX "On adoption as a basis of the Draft Law of Ukraine on Adult Education"]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2874-IX#Text [in Ukrainian].